

в Індонезії. Доц. кафедри фізіології рослин І. П. Білокінь викладав у В'єтнамі.

Своєю чергою університетські підручники з російської мови купували вищі Камбоджі. А студенти-в'єтнамці входили до редколегії студентської газети “Дружба”. Вони також друкувалися на шпальтах газети “За радянські кадри”, де розповідали про студентські будні та події на батьківщині. Для студентів із Камбоджі організували святкування річниці революційного руху в цій країні.

Примітно, що викладачів КДУ ім. Т. Г. Шевченка нагороджували державними нагородами країн Південно-Східної Азії. Серед них доценти В. С. Дмитриченко і Н. С. Толкач, яких за сприяння в організації освітньої роботи в Ханойському університеті нагороджено державною нагородою СРВ “Медаль Дружби”.

Саме земляцтво студентів-в'єтнамців у КДУ ім. Т. Г. Шевченка було одним із найбільших. Станом на 1 січня 1976 р. воно складалось із 47 осіб.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-530-6-39>

Павленко С. С.

ORCID: 0000-0002-4101-157X

доктор філософії, запрошений науковець

Університет Манітоби

м. Вінніпег, Канада

ІСТОРІОГРАФІЯ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКО-ЯПОНСЬКИХ КОНСУЛЬСЬКИХ КОМУНІКАЦІЙ КІНЦЯ ХІХ – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.

Ключові слова: японське консульство, Одеса, Львів, історіографія, дипломатія.

Історія функціонування іноземних консульств на українських землях є актуальним дослідницьким напрямом, складником якого, зокрема, є діяльність японських консульських інституцій в Одесі (1889–1937) та спроба відкриття віцеконсульства у Львові (1938–1939). Ця робота присвячена аналізу історіографічного аспекту цього питання, який здійснений на основі географічного та проблемно-хронологічного підходів.

Традиція вивчення історії японських консульств у контексті російсько-японських та радянсько-японських відносин започаткована у працях західного дослідника Дж. Ленсена, який подав загальну схему розташування консульських установ та їхній кадровий склад [4].

Українська історіографія. Наступний сплеск інтересу до теми припадає на 2010-ті рр., коли українські дослідники, зокрема І. Матяш [2] та Л. Вовчук [1], звернули увагу на радянський етап діяльності японського консульства в Одесі та втручання радянських спецслужб у роботу інституції. Значний внесок у вивчення діяльності одеської установи та спроби відкриття віцеконсульства у Львові зроблено і в наших роботах [6].

Окремі аспекти історії одеської інституції Японії стали об'єктом уваги для О. Тригуба, який звернувся до питання розвідувальної діяльності японських консульських чинів на початку ХХ ст., Л. Білоусової (уточнила біографію одеського консула О. Ракшеєва й репрезентувала окремі питання діяльності консульства на основі документи ДАОО) та С. Седих (звернув увагу на процес відкриття “Японської кімнати” в Музеї витончених мистецтв Одеси). Біографії працівників декількох консульств, що були репресовані в 1930-х рр., знайшли своє місце на сторінках видань “Реабілітована історія” та “Одеський мартиролог”.

Японські дослідження. Окремі аспекти історії консульств стали об'єктом інтересу для сучасних японських учених. Сумі Шірекі [7], колишній посол Японії в Україні, вперше подав цілісну історію одеського консульства на основі японських архівних джерел для япономовних читачів. Окремі питання, дотичні до історії консульських інституцій, розглядають такі японські автори: Нараока Сочі вмістив до своєї роботи загальні згадки про існування консульства в Одесі; Інаба Чіхару та Ікея Масару вказують на співпрацю консула І. Каметаро з розвідкою; Ямада Кунікі у своїй монографії реконструював кар'єру секретаря консульства Ногучі; К. Ватанабе згадує про спробу відкриття японського віцеконсульства у Львові.

Західні дослідження. Тема японського консульства в Одесі та українсько-японських відносин також привертає увагу західних науковців. Гіроакі Куромія досліджує питання висвітлення японськими дипломатами з Одеси подій Голодомору в їхніх звітах [3]; Ф. О'Браєн аналізує діяльність Ідзими Каметаро в контексті роботи японської розвідки; Ева Палаш-Рутковська та Анджей Т. Ромер згадують процес відкриття японського віцеконсульства у Львові [5].

Слід також згадати про напрацювання Івана Світа та Окабе Йошіхіко, зосереджені на питанні українсько-японських контактів у далекосхідному регіоні.

Література:

1. Вовчук Л. Радянські спецслужби vs японської дипломатії (на матеріалах японського консульства в Одесі в міжвоєнний період). *Сходознавство*. 2022. № 89. С. 3–24.
2. Матяш І. Іноземні представництва в радянській Україні (1919–1991): протистояння і співпраця. Київ, 2020.
3. Kuromiya H. The Holodomor in the Light of Japanese Documents. *Україна Модерна*. 2021. № 30. С. 120–130.
4. Lensen G. A. Japanese Diplomatic and Consular Officials in Russia. Tokyo : Sophia University, 1968. 230 p.
5. Pałasz-Rutkowska E., Romer A. Historia stosunków polsko-japońskich 1904–1915. Warszawa: Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego, 2019. T. 1. 448 s.
6. Pavlenko S. Japanese Diplomacy in Soviet Ukraine: Challenges Faced by the Consulate in Odesa (1926–1937). *Acta Slavica Iaponica*. Vol. 45. 2025. P. 115–138.
7. 角茂樹. オデッサ領事館異聞 [Сумі Шірекі. Незвична розповідь про консульство Японії в Одесі]. 神戸学院経済論集. 2021. Vol. 52. Issue 3–4. С. 44–69.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-530-6-40>

Пилипенко Г. М.

ORCID: 0009-0008-0119-8772

старший науковий співробітник

Літературно-меморіальний музей Лесі Українки

м. Звягель, Житомирська область, Україна

АРАБОМОВНІ ВИДАННЯ У ФОНДАХ ЛІТЕРАТУРНО-МЕМОРІАЛЬНОГО МУЗЕЮ ЛЕСІ УКРАЇНКИ У ЗВЯГЕЛІ

Ключові слова: Леся Українка, Єгипет, Ліван, арабська мова, фонди, музей.

Одним з основних напрямків музейної діяльності є наукове комплектування та облік фондів. Значну увагу співробітники Літературно-меморіального музею Лесі Українки у Звягелі (далі – ЛММЛУ) приділяють поповненню музейної колекції друкованими виданнями. У фондах нині зберігається понад 4 тис. предметів, з них понад 2 тис. становлять книжки українською, болгарською, німецькою, французькою,